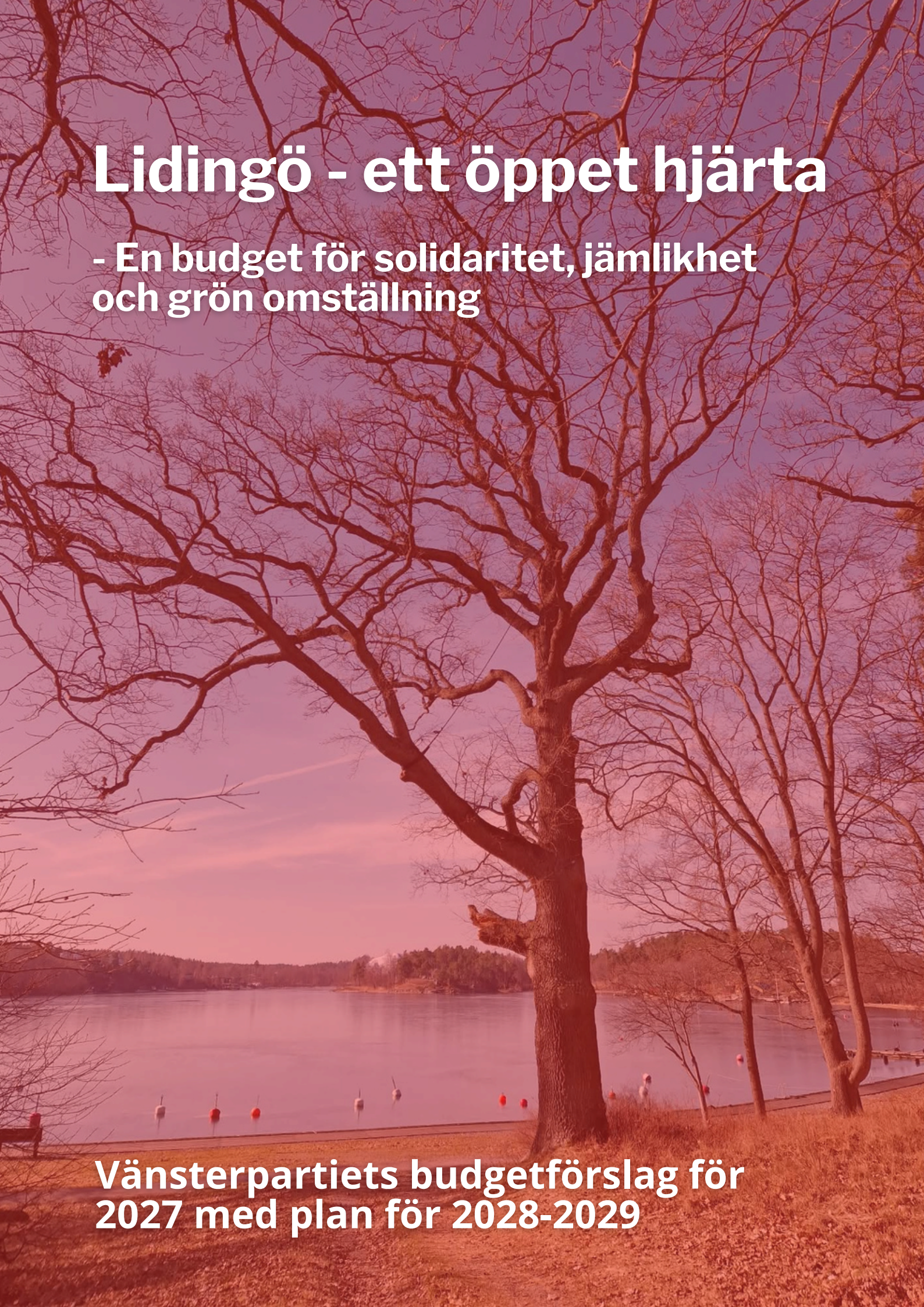

Lidingö - ett öppet hjärta

- En budget för solidaritet, jämlikhet och grön omställning

Vänsterpartiets budgetförslag för 2027 med plan för 2028-2029

Förord

Lidingö är en kommun som på många sätt är bra att leva i. Det borde fler få göra. Men när det går bra, när kommunen är skuldfri, välfärden fungerar och skatten är låg kan man välja två vägar; öppenhet eller isolering. Den politiska majoriteten på Lidingö har valt isolering. Hellre än att utveckla kommunen med fler bostäder, stärka välfärden och göra det möjligt för fler att bli Lidingöbor så har Moderaterna och Lidingöpartiet valt att gå åt motsatt håll. Lidingö, en kommun som är så pass mån om att visa sitt humanistiska arv att man döpt en park efter Raoul Wallenberg, har valt att säga nej till att ta emot kvotflyktingar.

Det finns en annan väg för Lidingö. En väg som innebär öppenhet och utveckling. I vårt budgetförslag, Lidingö – ett öppet hjärta, väljer vi att redogöra för hur vi ser att Lidingös framtid skulle kunna ta sig uttryck om Vänsterpartiets politik fått ett större genomslag. Genom en mer stabil finansiering av välfärden och ett stopp för vinstjakten i vård, skola och omsorg kan vi åstadkomma mycket. Genom ett öppet hjärta för våra medmänniskor och ett solidariskt ansvarstagande för människor på flykt kan vi leva upp till vårt humanistiska arv. Genom att förtäta på dom platser i kommunen där det är lämpligt kan vi också erbjuda fler människor att bli Lidingöbor och en del av vår kommun.

Det är inte svårt att leva upp till även det sociala ansvaret inom ramen för Agenda 2030:s ekonomiska, ekologiska och sociala ansvar. Det är en fråga om vilja. Vänsterpartiet vill.

Jonas Lundgren, gruppledare



Innehåll

Sammanfattning av Vänsterpartiets budgetförslag - s. 4
Gemensamma lösningar - s. 5
Vision för Lidingö - s. 5
Inriktningsmål - s. 6
Budgetförslag
Kommunstyrelsen - s. 7
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden - s. 9
Fastighetsnämnden - s. 10
Kultur- och fritidsnämnden - s. 11
Utbildningsnämnden - s. 14
Tekniska nämnden - s. 16
Äldrenämnden - s. 18
Arbetslivs- och familjenämnden - s. 20
Finansiering - s. 22
Plan för 2028-2029 - s. 22
Ändringsyrkande - s. 22
Budgeten i siffror - s. 23
Resultaträkning - s. 28

Sammanfattning av Vänsterpartiets budgetförslag

Den viktigaste satsningen är att minska barn- och elevgrupperna i förskola och grundskola i takt med att barnantalet sjunker på ön för att få en ökad lärartäthet och mindre och tryggare barngrupper. Totalt satsar Vänsterpartiet 21,1 miljoner kronor mer än majoriteten på skolan.

Den andra stora satsningen är att förbättra äldreomsorgen genom mer personal. Vänsterpartiet tillför 15 miljoner kronor utöver majoritetens förslag samt sänker avgifterna med 5 miljoner.

Härutöver vill Vänsterpartiet satsa mer på kulturen, på klimatåtgärder och att främja tillgängligheten.

Vänsterpartiet vill öka kostnaderna med 61,4 miljoner och sänka avgifter med 5,5 miljoner.

För att finansiera detta föreslår Vänsterpartiet en bibehållen skattesats om 17,34 öre, vilket fortsatt placerar Lidingö bland dom kommuner i Sverige som har lägst kommunalskatt.

Gemensamma lösningar

Vänsterpartiet på Lidingö jobbar för en kommun som präglas av ledorden gemenskap, solidaritet, inkludering och påverkan.

Gemenskap. Lidingö är en kommun vars styrka bygger på att vi alla är olika. Vi har olika livserfarenheter, olika framtidsdrömmar och olika åsikter. Med respekt för dessa olikheter bygger vi en gemensam förståelse för varandras olika utgångspunkter. Vi är alla Lidingöbor och vill vår kommuns och varandras bästa.

Solidaritet. Att ställa upp för varandra när tillvaron av en eller annan anledning ställs på sin spets är en grundläggande medmänsklig instinkt. Vi kallar den solidaritet. Under det senaste året, med kriget i Ukraina och nu senast även med den uppblossande konflikten i Mellanöstern mellan Israel och Hamas, har solidariteten återigen satts på prov. Men Lidingö är en del av något större, av Sverige och en del av världen. Det som händer på andra håll påverkar oss direkt eller indirekt och vår kommun ska alltid vara i främsta ledet för att värna mänskliga rättigheter.

Inkludering. Lidingö ska vara en plats där alla kan känna sig välkomna och lyssnade till. Vårt samhälle hyser tyvärr idag allt för många förutfattade meningar. Det kan vara allt från rasism och sexism till funkofobi eller att man inte värdesätter äldres eller ungas åsikter. Genom att arbeta aktivt med inkludering bygger vi Lidingö starkare.

Påverkan. För att trivas i ett samhälle är det vår övertygelse att man också måste känna att man har möjlighet att påverka det. Såväl sin närmiljö som inriktningen på politiken. Det måste finnas fler möjligheter än att gå och rösta vart fjärde år. Breda samråd inför exempelvis nybyggnation är ett exempel på detta. Även att inkludera Lidingös föreningsliv och intresseorganisationer i olika remisser och vara lyhörd för deras åsikter. Genom att lyssna mer på Lidingöborna och deras organisationer får vi också ett bättre resultat.

Vision för Lidingö

Lidingö är den unika och trygga skärgårdsstaden som utvecklas i takt med regionens behov. Ett tydligt fokus på ett ökat kommunalt ansvar och en stark välfärd där kommunalskatten ligger på den nivå som behövs för att finansiera verksamheten. Lidingö stad ger goda förutsättningar för lokala företag, ett aktivt civilsamhälle och livskraftigt kultur- och föreningsliv. Lidingö arbetar målmedvetet och aktivt för att leva upp till Parisavtalet och Agenda 2030 genom att minska kommunens klimatpåverkan.

Inriktningsmål

1. Ett solidariskt Lidingö där människors välfärd går före ekonomisk vinst
På Lidingö ska människor i alla åldrar, med olika social, ekonomisk och kulturell bakgrund välkomnas till en kreativ och trivsam miljö att bo, arbeta och studera i. Skola, vård och omsorg driver vi och finansierar gemensamt, utan vinstintressen.

2. Hållbar ekonomi för medborgarna och medarbetarna
En budget i balans skapar förutsättningar för god service. Lidingö ska ha en ekonomisk politik som bygger på ett skatteuttag som motsvarar de behov som finns i välfärden. Skattesänkningar som i stället tas ut i avgifter skapar en orättvis fördelning. Dolda och öppna nedskärningar tvingar verksamheterna att spara på den personal som är förutsättningen för en bra verksamhet. Det skapar utarmade skolor och omsorg om äldre personer och personer med funktionsvariationer. Därför ska Lidingö ta ett långsiktigt ansvar för att driva en ekonomisk politik som gynnar så många Lidingöbor som möjligt och som ger medarbetarna i kommunen så goda arbetsvillkor som möjligt. Det är också en förutsättning för att behålla personalen.

3. Ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Lidingö
Lidingö ska vara en föregångare när det gäller energisparande och klimatsmart uppvärmning och kommunikationer. Lidingö ska handla ekologiskt och rättvist och värna biologisk mångfald, natur och vattenområden.

4. Ett kreativt Lidingö där skapande och förnyelse stimuleras
I Lidingö ska finnas ett rikt kulturliv, goda rekreationsmöjligheter i orörd natur, vackra parker och välvårdade kulturmiljöer. Lidingö ska vara en kommun där människors skapande och kreativitet främjas och stöds. Alla ska ha möjlighet att utöva och uppleva kultur, ha tillgång till mötesplatser och ha goda möjligheter till en aktiv fritid och föreningsgemenskap. Staden ska underlätta företagande. Staden ska ta vara på sin egen personals utvecklingsidéer och engagemang.



Budgetförslag
Kommunstyrelsen

Demokrati
Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för den demokratiska processen i kommunen. En del av detta handlar om att alla medborgare ska få möjlighet att bli lyssnade till. Kommunala pensionärsrådet och kommunala tillgänglighetsrådet har varit två bra verktyg för detta. Majoritetspartierna vill nu lägga ner råden. Vi anser att råden istället ska användas mer aktivt och att man ska ta vara på erfarenheter och kunskap som finns hos dom organisationer som idag ingår där.

Grön omställning
Alla kommuner måste ta sitt ansvar i omställningsarbetet och ta klimatförändringarna på allvar. Det innebär att detta arbete måste vävas in i all stadens verksamhet. Ett lokalt klimatprotokoll och ett omarbetat miljöprogram är två grundläggande byggstenar i ett sådant arbete. Stadens nuvarande miljöprogram exkluderar näringslivet, föreningslivet och de enskilda Lidingöborna. Det gällande miljöprogrammet reglerar dessutom endast 10 procent av de koldioxidutsläpp som görs i kommunen, nämligen det från stadens egna verksamheter.

Lidingö ska vara en föregångare när det gäller energisparande och klimatsmart uppvärmning. Energiåtaganden i de egna fastigheter kommunen äger ska minimeras och andra fastighetsägare ska uppmuntras och stimuleras att fortsätta med energisparande åtgärder och anlägga solceller där så är möjligt. Staden bör också arbeta med måttet grönytefaktor för att skapa positiva ekosystemtjänster och minska risken för översvämningar genom att lägga dagvattenbrunnar i direkt anslutning till grönområden. Stadens arbete med att stimulera pollinering bör fortsätta genom att man avstår från att klippa gräs i exempelvis dikesrenar och på ängar.

Det ska vara enkelt och tryggt att välja att cykla eller att gå. Stadens egna fordon ska drivas på ur miljösynpunkt bästa sätt, och kvarvarande fossildrivna fordon snabbt fasas ut. Staden ska främja kollektivtrafiken och ny bostadsbebyggelse ska i första hand ske i kollektivtrafiknära lägen.

I Lidingö ska det finnas goda rekreationsmöjligheter i orörd natur, vackra parker och välvårdade kulturmiljöer. De unika och natursköna områdena i kommunen måste bevaras och vårdas. Lidingös grönområden är en ovärderlig resurs för rekreation och allehanda friluftsaktiviteter. Det är viktigt att dessa hålls lättillgängliga sommar som vinter. Skogarna är till för rekreation och friluftsliv. Detta syfte ska vara vägledande för hur de sköts. Förslagen i stadens grön- och blåplan ska genomföras.

En attraktiv arbetsgivare
Den i särklass största arbetsgivaren på Lidingö är Lidingö stad. Staden ska vara ett föredöme som arbetsgivare med ett gott samarbete med de fackliga organisationerna, ett bra arbetsklimat där förslag och kritik tas tillvara och inte tystas ned. Personalen ska ha möjlighet till fortbildning för att vidareutvecklas. Ett led i detta är att återupprätta det LOK-avtal som staden ensidigt sagt upp gentemot fackförbundet Sveriges Lärare. Genom ökat personalinflytande över såväl verksamheten som arbetsplatsen kan vi både förbättra arbetsklimatet för de anställda och höja kvaliteten på verksamheten. Varje förvaltning ansvarar för såväl egen personal som personal i upphandlade verksamheter och för deras trivsel, trygghet och välbefinnande på jobbet.

Den i särklass största arbetsgivaren i Lidingö är Lidingö stad. Staden ska vara ett föredöme som arbetsgivare med ett gott samarbete med de fackliga organisatio nerna, ett bra arbetsklimat där förslag och kritik tas tillvara och inte tystas ned och att personalen får fortbildning och kan vidareutvecklas. Ett led i detta är att återupprätta det LOK-avtal som staden ensidigt sagt upp gentemot fackförbundet Sveriges Lärare. Genom ökat personalinflytande över såväl verksamhet som arbetsplats kan vi både förbättra arbetsklimatet för de anställda och höja kvalitén på verksamheten. Varje förvaltning ansvarar för att såväl egen personal som personal i upphandlade verksamheter mår bra, trivs och känner sig säkra på sina arbetsplatser.

Vänsterpartiets satsningar
Medel för åtgärder inom klimat- och miljöområdet: 2 mnkr
Strategisk funktion för arbetet med miljö- och klimat: 1 mnkr

Totalt för nämnden: 3 mnkr

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Lidingö ska vara en levande stad med egen särprägel och identitet. Lidingö ska utvecklas i takt med regionen och ta ett regionalt ansvar när det gäller bostadsförsörjning.

Lidingö centrum ska vara en öppen mötesplats med butiker, restauranger, kaféer och plats för kultur, upplevelser och föreningsliv. Lidingö centrum ska få chansen att utvecklas för att klara konkurrensen från andra centrumanläggningar i regionen och från den ökande e-handeln. Det ska finnas anledning för Lidingöbor och för andra från regionen att söka sig till Lidingö centrum. För att det ska vara möjligt måste Lidingö centrum ges möjligheten att utvecklas. Det behövs ett bostadstillskott i öns centrala delar för att ge mer liv och rörelse. Med fördel kan ytan kring gamla tidningshuset och upp mot Tindratomten på Floravägen användas för att utveckla centrumnära bebyggelse. En tätare och mer stadsmässig bebyggelse kan förstärka känslan av centrum. På sikt vill vi också att det så kallade diket i Torsvik ska överdäckas och göra entrén till Lidingö och till centrum mer attraktiv, belysningskonst på den grå betongen räcker inte. Den nuvarande stadhusparkeringen bör förläggas under jord och ge möjlighet till bebyggelse av den stora ytan som finns där idag. De fastighetsägare längst Stockholmsvägen som vill utveckla sina fastigheter ska uppmuntras att göra det för att skapa ett mer modernt stråk från bron och ner mot centrum.

Lidingö har flera områden som behöver utvecklas och bli mer attraktiva. I Högsätra bör man göra ett omtag kring den planerade bebyggelsen längst Södra Kungsvägen för att istället anlägga flerfamiljshus. Utvecklingen av Högsätra idrottsområde ska också ske i dialog med öns föreningsliv och erbjuda möjligheter till utövande av flera olika sporter, både inomhus och utomhus, organiserat såväl som spontant. Det finns också ett behov av att förbinda Högsätra och Larsberg via en gångbro över Södra Kungsvägen för att skapa en bättre koppling mellan stadsdelarna och göra det lättare för Högsätraborna att ta sig till den service som finns i Larsberg. Vi vill se stadsbebyggelse istället för dött utrymme längst Södra Kungsvägen och att man på ett tydligare sätt bygger ihop Högsätra med Larsberg, Dalénum och delar av Hersby.

Fastigheten Missionsskolan 1 är ett annat område där det finns byggherrar som länge velat komma igång med en förtätning. Måttstocken för en sådan nybyggnation bör vara den gamla Missionsskolebyggnaden från 1908 som idag sätter prägel på området. Det förvånandevis stora området möjliggör en sammanhållen och trivsam flerbostadshusbebyggelse med småstadskaraktär. Det avbrutna detaljplanearbetet bör därför återupptas.

Stadsdelarnas närservice är hotad. Där vi tidigare såg lokala biblioteksfilialer, närlivs, banker och tobaksaffärer finns idag ofta tomma lokaler eller lokaler som istället används för kontorsändamål. Ett sätt att värna närservicen är att möjliggöra kompletteringsbebyggelse. Det finns flera områden där det finns intressenter för att bygga, exempelvis i Käppala, Larsberg och Torsvik. Här ska kommunen ta tillvara på fastighetsägarnas intressen istället för att sätta käppar i hjulen och banta föreslagna byggprojekt. I Rudboda finns flera bra områden, bland annat stadens mark längst Lojovägens första del. I Rudboda bör även de skisserade planerna kring centrumutvecklingen rivas upp. I området behövs flerbostadshus och en utvecklad närservice med kafé, mataffär och verksamhetslokaler, inte bara några radhus och en utbyggd mataffär.

I en levande stad måste alla kunna bo, även de som inte har höga löner. Rätten till en bostad gäller alla. Det kvarvarande hyreshusbeståndet som Lidingö stad är ägare till ska behållas i stadens ägo och ingå i ett återskapat allmännyttigt fastighetsbolag. Dess uppgift ska vara att förvärva och bygga hyreshus. Där staden förfogar över byggbar mark ska den upplåtas med tomträtt till stadens nybildade allmännyttiga fastighetsbolag. I dess ägardirektiv ska ingå att bygga så energisnålt med klimatsmarta materialval. Hyrorna i nyproduktion kan hållas nere genom nya modeller för byggande så som Kombohus. Så bygger vi för alla och för framtiden!

Vänsterpartiets satsningar
Ökade resurser för planarbete och ökat bostadsbyggande: 1 mnkr

Totalt för nämnden: 1 mnkr

Fastighetsnämnden

Nämndens ansvar är att förvalta och utveckla kommunens fastighetsbestånd. I praktiken har det snarare blivit att sälja ut kommunens fastighetsbestånd, något vi är kritiska mot. Det samlade grepp nämnden var tänkt att ta för kommunens fastighetsorganisation har i praktiken uteblivit. Vad vi istället sett är hur möjligheterna till medicinsk- och social förtur har tagits bort, lägenhetsbestånd har sålts ut och kommunens möjligheter att ta ett bostadssocialt ansvar har allvarligt försämrats.

Vidare har nämnden ägnat sig åt hyreshöjningar för verksamheter som är viktiga för vår kommun. Man har gjort det utifrån en påhittad marknadshyresmodell där man gjort minst sagt magstarka jämförelseobjekt. Vi anser att nämnden bör fokusera på att ta hand om och utveckla kommunens fastighetsbestånd. Vi menar att man bör se över den modell fastighetsnämnden arbetar med dom senaste fyra åren.



Kultur- och fritidsnämnden

Kultur är en del av vår livsluft och en viktig del av stadens hälsoprofil. Den växer fram i mötet mellan människor. Kultur kan inte och får inte styras av politiska beslut om innehåll eller form. Politiken ska endast skapa förutsättningar för ett rikt och mångfacetterat kulturliv. Det behövs ett fritt kulturklimat på Lidingö där det är lätt att arrangera olika spännande aktiviteter. Lidingö ska vara en kommun där människors skapande och kreativitet både främjas och stöds. Det ska finnas plats för möten, skapande och olika former av kulturuttryck.

Biblioteket har en viktig roll i att ge alla en likvärdig tillgång till böcker, tidningar och andra media. Det är en bas för att söka kunskap och information och sannolikt den mest besökta kulturinstitutionen på Lidingö. Biblioteket har genom flytten till stadshuset fått en stärkt roll som förmedlare av både kultur och samhällsinformation, men också som mötesplats. Biblioteket ska ha generösa öppettider och goda möjligheter till uppsökande verksamhet och närvaro i olika stadsdelar. Det ska finnas väl utrustade och bemannade skolbibliotek på alla skolor och personalen där ska ha rätt utbildning.

Musikskolan och Sagateatern bör utvecklas till en gemensam kulturskola. Detta kan även inkludera andra kulturella uttryck så som dans och konst. Det är värdefullt för varje barn att komma i kontakt med konstnärliga uttryck och därför måste trösklar och avgifter slipas ner och sänkas. Målsättningen på sikt är köerna till framför allt den nuvarande musikskolan, men även Sagateatern, måste bli kortare. Instrumenthyrorna ska också slopas och ersättas av ett lånesystem.

Staden ska underlätta för medborgarna att vara fysiskt aktiva, att mötas och att kunna utöva och uppleva olika fritids- och kulturaktiviteter. Det ska finnas ett varierat utbud av fritidsaktiviteter såväl för unga som vuxna. Flickor ska ha lika goda förutsättningar som pojkar avseende träningstider, tillgång till idrottsanläggningar och liknande. Idrottsföreningarna ska genom fortsatt utbyggnad av bollplaner och gymnastikhallar ges bättre förutsättningar. Stödet till idrottsföreningar ska stimulera föreningar att ha inriktning på att idrott ska vara roligt. De föreningar staden ger bidrag till ska ha fokus på breddidrott som är inkluderande, inte på utsortering eller toppning av lag.

Högsätra Idrottsområde ska få ett omtag som inkluderar fler föreningar och garanterar att markanvändningen kommer så många idrottsformer till del som möjligt. Detta ska möjliggöras genom en multihall för olika idrotter samt utomhusplaner för spontanidrott.

Fritidsgårdarna har en viktig roll i det förebyggande arbetet. Fritidsgårdar ska finnas i alla stadsdelar. Fritidsgårdarna behöver få möjlighet att öka öppethållandet och i Larsberg ska en ny fritidsgård öppnas där den nya fritidsgården samlokaliseras med föreningsgården. På så vis ska både föreningsgårdens framtid säkras och en ny fritidsgård kunna erbjudas för ungdomarna i Larsberg-Bodal-Baggeby. För fritidsgårdsverksamheten bör en samordnare anställas som koordinerar fritidsgårdarnas verksamhet och samverkan med civilsamhället och fältförlagda socialarbetare.

Verksamheten på Föreningsgården i Larsberg ska säkras genom kommunal finansiering. Kulturverksamheten genom studieförbund och föreningsliv är omistliga delar i stadens kulturliv. Staden ska tillgodose behovet av lokaler för föreningsliv och aktiviteter såsom utövande av konst, musik och teater, samt att föreningar som bedriver verksamhet för barn och unga, för äldre och för personer med funktions variationer har subventionerade eller inga lokalkostnader.

Vänsterpartiets satsningar
Ökade resurser för biblioteket: 1 mnkr
Ökade Medel för kulturaktiviteter, kulturbidrag, föreningsstöd och stöd till studieförbunden: 1,5 mnkr
Riktade bidrag till föreningar som inte bedriver elitsatsningar för barn och ungdomar: 0,5 mnkr
Sänkta avgifter med 1 500 kronor/termin för Sagateatern och Musikskolan: och slopad instrumenthyra 1 mnkr
Höjning av anslaget för ungdomsverksamheten samt start av fritidsgård i Larsberg: 3 mnkr
Start av en fritidsbank
Föreningsgården, bidrag: 0,6 mnkr

Totalt för nämnden: 7,6 mnkr



Utbildningsnämnden

Den nedskärningspolitik som präglat Lidingö des senaste åren har redan visat sitt tydliga facit; det går inte att avstå från att satsa på skolan. Lidingö måste satsa på framtiden och framtiden börjar i just skolan. För att öka behörigheten bland Lidingös förskollärare, fritidspersonal och lärare kunna utbilda sig på arbetstid för att få rätt kompetens för sitt arbete. Detsamma gäller utbildning i det svenska språket för all skolpersonal som har behov av det. I dessas frånvaro ska vikarier arbeta för att minska stressmomentet i att vara frånvarande för att studera.

Varje barn och förälder måste känna trygghet i att den undervisning barnet får sker i ändamålsenliga lokaler och med personal med rätt utbildning. Detta gäller alla från lärare och fritidspersonal till rektor och skolbibliotekarier. Förskolan och skolan ska stimulera barn och unga att vara självständiga kreativa och ansvarstagande. Fler lärare, bättre arbetsvillkor och mindre barn- och elevgrupper är viktiga mål i detta arbete. Här är det viktigt att när elevunderlaget nu krymper, ska detta ses som en möjlighet till mindre barn- och elevgrupper med bibehållen personalstyrka. Detta kommer borga för en god personalkontinuitet när den demografiska utvecklingen vänder.

Förskolan ska ge alla barn lika möjligheter till en meningsfull, rolig, utvecklande och upplevelserik vardag. Den ska vara så attraktiv att fler förskollärare vill söka sig till Lidingös barnomsorg. Andelen utbildade förskollärare är låg i jämförelse med snittet ute i landet. Även andelen som har gymnasial utbildning för att arbeta med barn är lägre. Förskolegårdar ska ses som en pedagogiskt utformad utemiljö och vara komplement till den pedagogiska verksamheten inomhus. Därför ska Boverkets rekommendationer om friyta per barn följas även utomhus. Små förskoleenheter där barn har lättare att bli sedda av personalen, rota sig och känna trygghet, bör föredras framför stora kolosser för ”barnförvaring.”

Sommartid blir Lidingös skolgårdar väldigt varma och många saknar skydd från direkt solljus. I Stockholm stad har man inlett ett arbete med att klimatanpassa skolgårdarna för att åstadkomma mer grönska och träd som kan ge svalka och solskydd men som också fångar upp och binder koldioxid. Ett sådant arbete bör inledas även i Lidingö.

Lidingö ska värna biologisk mångfald, natur och vattenområden. Staden ska vid inköp välja miljövänliga och energisnåla produkter och maskiner och, där det är möjligt, välja varor som är ekologiska och/eller rättvisemärkta.

Alla elever ska kunna gå ut grundskolan med behörighet att läsa vidare på gymnasiet. Flertalet gör det, men inte alla. Alla elever måste få ett stöd anpassat efter sina egna behov. Det ställer krav på att det finns tillräckligt många lärare, att ge individuellt stöd tar tid. Elever som kommer från hem utan stuievana måste få särskild uppmärksamhet om de behöver det. Inriktningen ska vara mot kunskap, skolan ska stimulera lärande, inte skapa stress genom ensidigt fokus på prov och betyg. Eftersom man lär sig mer om man är mätt ska skolfrukost erbjudas i alla Lidingös grundskolor. Målet för förskola, via grundskola och gymnasium, ska vara att eleverna lär för livet och för fortsatta studier, inte enbart för ett betyg. Skolan ska forma goda samhällsmedborgare.

Alla som vill ha en gymnasieplats i Lidingö ska garanteras att få det. Ingen elev med låga betyg ska tvingas åka flera mil för att gå på ett gymnasium i en annan kommun. Idag finns endast två gymnasieskolor på Lidingö. Det innebär att Lidingö till stor del förlitar sig på en enskild privat aktör. Därför saknas beredskap för vad som skulle hända om denna aktör inte längre vill eller kan erbjuda gymnasieundervisning. Därför måste de skrinlagda planerna på att bygga ut Hersby gymnasium måste återupptas. Staden ska ta sitt ansvar för att garantera att det finns en gymnasieplats för varje niondeklassare som vill börja gymnasiet i sin hemkommun.

Ungas psykiska ohälsa bör uppmärksammas mer och en satsning på elevhälsovärden inom gymnasieskolan är därför viktig tillsammans med en satsning på drogprevention. Många unga riskerar att självmedicinera sin psykiska ohälsa med narkotikaklassade preparat vilket kan få ödesdigra konsekvenser. Därför måste kommunens ANDTS-arbete uppvärderas i skolverksamheten. Ett nytt ANDTS-program som är anpassat bättre efter de omständigheter som finns i vår kommun bör också tas fram under året. Även hedersnormer är en stor fara, speciellt för våra nyanlända ungdomar. Därför ska det upprättas en handlingsplan mot hedersrelaterat våld- och förtryck i kommunens grund- och gymnasieskolor.

Vänsterpartiets satsningar
Höjning av peng för grundskola: 9 mnkr
Höjning av peng för förskola: 3,4 mnkr
Höjning av peng för skolbarnomsorg: 1,2 mnkr
Ökad satsning på elevhälsovården: 1,5 mnkr
Ökning av strukturtillägg och resurstillägg: 5 mnkr
Klimatanpassade skolgårdar: 1 mnkr

Totalt för nämnden: 21,1 mnkr

Tekniska nämnden

Tillgänglig kommun för alla
Personer med funktionsvariationer ska kunna leva ett liv där funktionsnedsättningen inte innebär ett hinder. Staden har antagit ett funktionshinderspolitiskt program med höga ambitioner. För att förverkliga dessa ambitioner krävs dock att staden skjuter till de ekonomiska medel som behövs.

Genom anpassning av bostäder, gemensamma lokaler och gatumiljö och en väl fungerande kollektivtrafik och färdtjänst ska alla kunna bo var man vill och ta sig dit man vill. De gemensamma miljöerna ska göras lättorienterade, både för personer med synnedsättning och för personer som kan ha svårt att orientera sig av andra skäl.

En trygg kommun
Staden ska ha bra offentlig belysning, anpassad efter tid på dygnet och efter årstid. Gatubelysningen kan även vara en brottspreventiv åtgärd och skapar större trygghet i det offentliga rummet. Gatubelysning i exempelvis friluftsområden bör utformas på ett sådant sätt att den inte stör naturen och djurlivet.

Trafiksäkerhet
Lidingö ska ha en trafikpolitik som går i samklang med tidens behov. Den ska utgå från att stimulera klimatsmart resande via kollektivtrafik, gång och cykel. För den som bor längre ifrån kollektivtrafikförbindelser behövs möjlighet till infartsparkering för att därefter kunna transportera sig klimatsmart. Vi oroas över hur stadens och SL:s kontakter försämrats under de senaste åren som ett resultat av meningsskiljaktigheter kring såväl trafiksättningen av Lidingöbanan som bygget av Lilla Lidingöbron.

Trafiksäkerheten ska alltid komma i första rummet när biltrafik planeras, inte bilisternas bekvämlighet. Det är redan betydligt bekvämare att välja bilen än att välja ett klimatsmart transportsätt. Incitamenten att åka kollektivt behöver därför öka samtidigt som cykel- och gångvägnätet ses över, byggs ut där det är nödvändigt, trafiksäkras och rustas upp.

Parkeringsavgifter

Avgifter ska införas för parkering på stadens gator. Detta ökar stadens intäkter. Det är rimligt att nyttjande av allmän mark som gator och anlagda parkeringsplatser är avgiftsbelagt. Att avstå från avgiftsbeläggning blir i förlängningen detsamma som att subventionera bilkörande. Parkeringsnormen vid nybyggnation i kollektivtrafiknära lägen bör också sänkas generellt för att öka incitamenten att resa kollektivt eller välja gång- eller cykeltrafik.

Vänsterpartiets satsningar

Tillgänglighetsfrämjande åtgärder: 1 mnkr
Trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder: 1,5 mnkr
Medel för förbättrad halkbekämpning: 0,5 mnkr
Ökade intäkter från parkeringsavgifter: + 1 mnkr

Totalt för nämnden:
Utgifter om 3 mnkr
Intäkter om 1 mnkr



Äldrenämnden

Lidingö ska vara en bra kommun att åldras i. Tillsammans med Lidingös äldre befolkning och genom dess pensionärsorganisationer bör staden identifiera vad som är bra och var det finns brister. Det ska resultera i en bred handlingsplan för förbättringar och att Lidingö blir en mer äldrevänlig kommun. Det kommunala pensionärsrådet ska lika lite som tillgänglighetsrådet vara en dekoration, staden ska lyssna på deras åsikter och kunskaper och använda råden aktivt som remissinstanser.

Förebyggandeenhetens olika verksamhetsområden är viktiga och ska värnas. Mötesplats centrum kan vara ett nav och stöd för pensionärsorganisationernas, trossamfundens och andra organisationers arbete för att till exempel bryta ofrivillig ensamhet.

När boendekedjan för äldreomsorgen lades om så försvann servicehusen som boendeform. Servicehusens fördelar gentemot de nya boendeformer som infördes i och med boendekedjan är alltjämt tydliga. Lidingö bör därför planera för nya servicehus som ett komplement till den övriga infrastrukturen inom boendekedjan.

Centraliseringen av hemtjänsten till stadshuset var även den ett stort misstag eftersom den gör personalens situation svårare när det gäller raster och återhämtning, Den gör också att den personliga kontakten med de äldre blir sämre. En fast vårdkontakt infördes i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen 2017. Det som framgår där är att en fast vårdkontakt ska finnas där personen huvudsakligen vårdas, i detta fall i hemmet och därmed hemtjänsten. Det står ingenstans i lagen att en fast vårdkontakt kan utgöras av ett 10-tal individer. Det avser en person. Centraliseringen av hemtjänsten bör omprövas för att bättre garantera patientsäkerheten för hemtjänsttagarna men också för personalens skull.

Var och en ska garanteras den hjälp hen behöver för att tryggt kunna bo kvar i sin egen bostad så länge man själv önskar. När man behöver hemtjänst ska den utformas så att den stärker ens möjlighet att trots hjälpbehov fortsätta att styra sin egen vardag. Den äldre personen ska ges möjlighet att tillsammans med hemtjänstens personal utforma insatserna. Ett nära samarbete med primärvården är önskvärt. Teamarbete över professionsgränserna är nödvändigt för att till exempel personer som bor hemma med en demenssjukdom. En dialog bör upptas med Region Stockholm om gemensamma team för de äldre personer som har omfattande behov av vård och omsorg.

När omsorgsbehovet blir stort ska den som önskar snabbt få plats i särskilt boende. Det ska finnas olika typer av särskilt boende, anpassat exempelvis för vård i livet slutskede, för personer med demenssjukdom, personer med somatiska sjukdomar och stora funktionsnedsättningar. Den som önskar få flytta till servicehus ska kunna få göra det.

Kvalitetsuppföljningarna bör i större utsträckning bygga på deltagande observationer av erfaren personal och intervjuer med omsorgsmottagare, anhöriga och omsorgspersonal.

Sjuksköterskebemanningen ska öka, och huvudprincipen ska vara att det alltid finns minst en sjuksköterska tillgänglig på vård- och omsorgsboendena. Utvecklingen av akademiska vård- och omsorgsboenden är mycket positiv.

Anhöriga ska garanteras individuellt utformat stöd. Insatser som dagverksamhet och växelvård ska ha en låg avgift så att ingen tvingas avstå på grund av kostnaden.

Vänsterpartiets satsningar
Ökad bemanning i hemtjänst och vård- och omsorgsboenden: 14,2 mnkr
Utbildningssatsning inom äldreomsorgen: 1 mnkr
Sänkt avgift för måltider, korttidsboende med mera: 5 mnkr

Totalt för nämnden: 20,2 mnkr



Arbetslivs- och familjenämnden

Lidingös Individ, familje- och integrationsenhet är en viktig resurs för att ge alla, även personer som tillfälligt och mer permanent behöver stöd, möjligheten att leva under trygga förhållanden och utvecklas utifrån sina möjligheter och förutsättningar. Alla insatser ska ske med respekt för den enskildes bestämmanderätt över sitt eget liv.

Det förebyggande arbetet måste ges tillräckliga resurser, särskilt för att nå ungdomar i riskzon, barnfamiljer med problem, personer med riskbruk av droger och alkohol, spelberoende och personer med risk att bli hemlösa. Dimensioneringen av fält- och preventionsenheten behöver följas upp.

Stadens arbete med barn och ungdomar ska ske på ett flexibelt sätt och i nära samverkan mellan förvaltningar, föreningar och föräldrarna själva.

Det ska alltid finnas stöd och boende för kvinnor som drabbas av mäns våld eller våld i nära relationer eller av hedersrelaterat våld- och förtryck. Även för de som inte vill journalföras. Ett fortsatt och långsiktigt stöd till Lidingö Kvinnojour är därför angeläget. I jourens kontakter med staden har det dock framkommit att det blir ett omfattande merarbete för den hjälpsökande när flera olika förvaltningar och flera olika personer behöver kopplas in för att ordna olika delar av det stöd som krävs för den som väljer att lämna en våldsam relation. Dessa hinder bör ses över och det förvaltningsövergripande samarbetet behöver stärkas.

Den kommunala vuxenutbildningen och SFI-verksamheten ska återupptas i kommunal regi. Det är viktigt att kommunen tar ansvar för att tillgodose nyanländas språkinlärning. Detta är också ett sätt att skapa snabbspår ut i arbete genom kombinerad SFI- och KomVux. SFI och KomVux bör under året återuppta arbetet som tidigare bedrivits med arbetsplatsförlagd yrkes- och språkutveckling tillsammans med Omsorgs- och socialförvaltningen.

Lidingö ska ha ett generöst flyktingmottagande med ett tryggt boende och ett väl fungerande integrationsarbete. Staden ska vara en ett stöd, inte en motpart, för den som kommer till Sverige och Lidingö för att fly undan krig, förtryck och förföljelse. Den avgående omsorgs- och socialnämndens beslut att neka mottagande av kvotflyktingar som kommer till Sverige via UNHCR är ett lågvattenmärke och ska rivas upp.

Lidingö har varit bra på att ta emot personer som sökt en fristad undan krig och våld. Sett i ljuset av utvecklingen såväl i Ukraina som i Mellanöstern är detta en tradition som behöver återupprättas. Lidingö vara en öppen och human kommun. Nyanlända som i enlighet med bostadsanvisningslagen hänvisas till Lidingö ska ges möjlighet att bo kvar i Lidingö, fullgöra utbildning och yrkesintroduktion, fortsätta att etablera kontakter med Lidingöbor och själva bli Lidingöbor. Ingen barnfamilj ska vräkas från sin bostad bara för att det gått två år från det de flyttade in i sin tillfälliga bostad. I enlighet med Barnkonventionen ska barns rätt till bostad prioriteras högre än kommunala policys. Inga barn mår bra av att behöva flytta från en invand miljö med förskola eller skola och vänner, särskilt inte barn som kommit till Sverige efter att ha behövt lämna ett krigsdrabbat land. Det ska göras individuella avvägningar. Ensamkommande flyktingbarn som fyller 18 ska ha möjlighet att bo kvar i Lidingö och här göra klart sin skolutbildning.

Staden ska stödja nyanlända att etablera sig i Sverige. Detta sker genom utbildning, hjälp att få bostad och hjälp att söka arbete. Staden ska samarbeta med civilsamhället för att underlägga nyanländas integration och stödja trossamfund, föreningar och enskilda som på olika sätt skapar kontakter mellan de som är nya i Sverige och de som bott här länge.

Vänsterpartiets satsningar
Ökad bemanning och fritidsverksamhet för personer inom LSS: 2,5 mnkr
Förebyggande arbete med barn och unga; 1 mnkr
Förbättrat och mer generöst flyktingmottagande: 0,5 mnkr
Möjliggör Komvux och SFI i egen regi: 1 mnkr

Totalt för nämnden: 5 mnkr



Finansiering

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet ökade satsningar med 65,9 mnkr. För att täcka denna ökade kostnad föreslår Vänsterpartiet en skattesats om 17,34 öre.

Plan 2028–2029

Nämnderna måste få rimliga förutsättningar för åren 2027 och 2028. Budgetramarna ska utgå från en realistisk beräkning av löne- och kostnadsökningar, befolknings utvecklingen och den budget Vänsterpartiet föreslår för 2026. Uppräkningen av nämndernas budget ska ske enligt SKR:s prisindex för respektive år. Härutöver fortsätter Vänsterpartiet att öka lärartätheten i förskola och skola och öka bemanningen i äldreomsorgen genom att öka pengbeloppen utöver pris- och lönekompensation. Staden behöver då återgå till en skattesats något lägre än den staden hade 2021.

Ändringsyrkande

Vänsterpartiet föreslår att kommunfullmäktige beslutar
fastställa Vänsterpartiets förslag till budget 2027, avseende plan för verksamheten och ekonomin 2027 inklusive taxor och avgifter, och en utdebitering om 17,34 öre, samt en plan för ekonomin för 2028 och 2029. Beslutet innebär att nämndernas budgetförslag fastställs med de ändringar som följer av Vänsterpartiets budgetförslag.



Budgeten i siffror

Kommunstyrelsen	**Ökad ram (tkr)**
Medel för åtgärder inom miljö- och klimat	-2000
Strategisk funktion för arbetet med miljö och klimat	-1000
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	
Ökade resurser för planarbete för utökat bostadsbyggande	-1000
Totalt	-3000

Utbildningsnämnden	Ökad ram (tkr)
Skolpeng grundskola +6,5 %, höjning med 1,25 %	-9000
Skolpeng förskola +6,25 %, höjning med 2,45 %	-3400
Skolpeng skolbarnsomsorg +6,25 %, höjning med 3,2 %	-1200
Ökad satsning elevhälsovården	-1500
Ökning strukturtillägg och resurstillägg	-5000
Klimatanpassning skolgårdar	-1000
Totalt	-21 100

Arbetslivs- och familjenämnden	**Ökad ram (tkr)**
Ökad bemanning och fritidsverksamhet bostäder med särskild service, LSS	-2500
Sänkta avgifter måltider, korttidsboende mm	-500
Förebyggande arbete barn och ungdom	-1500
Utöka och utveckla flyktingmottagandet	-1000
Möjliggöra Komvux och SFI förlagd till Lidingö	-1000
Totalt	-6500

Omsorgsnämnden	**Ökad ram (tkr)**
2 % ökning av budgetramen	-14 200
Utbildningssatsning inom äldreomsorgen tillsammans med stadens KomVux och SFI	-1000
Sänkta avgifter måltider, korttidsboende mm	-5000
Totalt	-20 200

Kultur- och fritidsnämnden	Ökad ram (tkr)
Ökade resurser för biblioteket	-1000
Ökade medel för kulturaktiviteter, kulturbidrag, föreningsstöd och stöd till studieförbunden	-1500
Riktade bidrag till föreningar som inte bedriver elitsatsningar för ungdom	-500
Sänkta avgifter med 500 kr/termin för Sagateatern och Musikskolan	-1000
Höjning av anslaget för ungdomsverksamheten samt start av fritidsgård Larsberg	-3000
Fritidsbank, start (finns i majoritetens budgetförslag)	0
Föreningsgården bidrag	-600
Totalt	-7600

Tekniska nämnden	Ökad ram (tkr)
Tillgänglighetsfrämjande åtgärder	-1000
Trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder	-1500
Medel för förbättrad halkbekämpning	-500
Ökade intäkter parkeringsavgifter och boendeparkering	+1000
Totalt	-2000

Summa	61 400
Minskade intäkter	4 500
Ökade kostnader	65 900
Vänsterpartiets skattesats 2027	17,34

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING, mnkr	Prognos 2026	Budget 2027 M+LP	Budget 2027 V	Plan 2028 V	Plan 2029 V
Verksamhetens intäkter	700,3	722,7	718,2	733,6	749,9
Verksamhetens kostnader	-3 634,3	-3 848,3	-3 909,7	-4 153,7	-4 343,6
Avskrivningar	-181,1	-181,3	-181,3	-182,0	-180,4
Verksamhetens nettokostnader	**-3 115,1**	**-3 306,9**	**-3 372,8**	**-3 602,1**	**-3 774,1**
Skatteintäkter	3 957,4	4 056,8	4 116,1	4 394,9	4 588,8
Generella statsbidrag och utjämning	-693,7	-731,7	-731,7	-789,4	-824,8
Verksamhetens resultat	**148,7**	**18,2**	**11,6**	**3,4**	**-10,1**
Finansnetto	13,9	20,4	20,4	20,8	21,8
Orealiserade vinster/förluster	98,3				
Årets resultat	**260,9**	**38,6**	**32,0**	**24,2**	**11,7**
Resultat efter balanskravsjusteringar	**152,2**	**38,6**	**32,0**	**24,2**	**11,7**
skattekrona (V)		17,09	17,34	17,78	17,95